

EPÍSTOLA
B. PAULI APÓSTOLI
AD PHILÉMONE M.

SCRIPTA est Roma è primis vinculis, quorum quinque meminit: anno à Christi morte 29. Era vulgaris 62. unà cum Epistola ad Colossenses Tychico ad perferendum tradita. Erat autem Philemon vir clarus apud Colossenses, Pauli discipulus, cuius servus Onesimus, Phryx genere, furto factò, ut ex vers. 18. Hieron. Theodoret. & Theophylactus colligunt, Romam profugerat. Mox verò utriusque criminis fuga & furti penitentia ductus, ad Paulum captivum, quem hero suo noverat esse amicum, se contulit. Ab eo susceptus & fidem edoctus, tandem baptizatus est, cui etiam ministravit in carcere, donec satis in pietate confirmatum remittere eum Philemoni visum est, cum his litteris commendatitiis, in quibus miro artificio, ingentique studio id agit, ut eum dominus in gratiam recipiat. Receptus verò in virum evasit eximium, ita ut post Timotheum Ephesiorum Episcopus sit creatus, quem mirifice collaudat sanctus Ignatius datà ad eos Epistola. Sub Traiano denique Roma martyrium gloriose consummasse creditur.

Philemoni, cuius charitatem ac fidem collaudat, Onesimum, servum ipsius, remittit; quem illi commendat, eius culpam in se recipiens, & indicans se cupere ipsum habere, ut sibi ministret in Evangelij prædicatione.

1. **P**aulus vincus Christi Iesu, & Timotheus frater: Philemoni dilecto, & adiutori nostro,
2. & Appiæ sorori charissimæ, & Archippo commilitoni nostro, & Ecclesiæ, quæ in domo tua est.
3. Grátia vobis, & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo.
4. Grátias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis,
5. audiens charitatem tuam, & fidem, quam habes in Domino Iesu, & in omnes sanctos:
6. ut communicatio fidei tuæ evidens fiat in agnitione omnis operis boni, quod est in vobis in Christo Iesu.
7. Gaudium enim magnum habui, & consolacionem in charitate tua: quia viscera sanctorum requieverunt per te, frater.
8. Propter quod multam fiduciam habens in Christo Iesu imperandi tibi quod ad rem pertinet:
9. propter charitatem magis obsecro, cum sis talis, ut Paulus fenex, nunc autem & vincus Iesu Christi:
10. Obsecro te pro meo filio, quem genui in vinculis, Onesimo,

11. qui tibi aliquandò inutilis fuit, nunc autem & mihi, & tibi utilis,

12. quem remisisti tibi. Tu autem illum, ut mea viscera, suscipe:

13. quem ego volueram tecum detinere, ut pro te mihi ministrarem in vinculis Evangelij:

14. sine consilio autem tuo nihil volui facere, uti ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.

15. Forsitan enim idèd discersit ad horam à te, ut aeternum illum reciperes:

16. iam non ut servum, sed pro servo charissimum fratrem, maxime mihi: quanto autem magis tibi & in carne, & in Domino?

17. Si ergo habes me socium, suscipe illum sicut me:

18. Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet: hoc mihi imputa.

19. Ego Paulus scripsi meâ manu: ego reddam, ut non dicam tibi, quod & teipsum mihi debes:

20. ita frater. Ego te fruam in Domino: Refice viscera mea in Domino.

21. Confidens in obedientia tua scripsi tibi: sciens quoniam & super id, quod dico, facies.

22. Simul autem & para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vobis.

23. Salutat te Epaphras concaptivus meus in Christo Iesu,

24. Marcus, Aristarchus, Demas, & Lucas, adiutores mei.

25. Grátia Domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

EPÍ-

EPÍSTOLA
B. PAULI APÓSTOLI
AD HEBRÆOS.

SCRIPTA videtur eodem ferè tempore quo Epistola ad Philemonem & ad Ephesios, anno scilicet Era nostra 62. à morte Christi 29. sub finem illius biennij, quo Paulus Roma primum vincus est, cum causâ apud Neronem feliciter peractâ, Timotheus iam esset solutus, cap. 13. 23.

Fuere qui negarunt Epistolam hanc esse Pauli, quòd ea neque phrasim, neque genium eius referat, eamque potius Barnaba ascriberent, in quibus est Tertullianus. Verùm historia Apostolica Barnabam Romam vel Italiam adisse non memorat, neque ei usquam Timotheum adiungit socium. De stylo multi cum ex antiquis tum ex recentioribus sic censent; sensus quidem & dispositionem esse Pauli, phrasim verò & elocutionem vel Clementis, vel ipsius Luca potius, quòd ex multis vocabulis ipsi peculiaribus ac sermone composito & eleganti conjiunt. Ut enim epistola hac bene Græca est, & florida, ita sermo Luca, ubi non Christi aut Apostolorum verba refert.

Nomen verò suum pro more initio non apposuit Apostolus, vel quia sciebat se Hebræis invisum, vel quia non tam Hebræorum se, quam Gentium Apostolum profitebatur; vel denique quia scripserat non tam Epistola instar quam libri. Unde in fine dicit: Perpaucis scripsi vobis. Quòd enim ad Epistolam prolixum, id ad volumen parum est. Hic autem duo potissimum agit Apostolus. Partim enim docet quæ Christi dignitas & quod officium, quaque sacerdotij eius & sacrificij supra Leviticum excellentia. Partim verò consolatur Hebræos, & ad perseverantiam fidei in Christum hortatur.

CAPUT PRIMUM.

Apostolus hoc in capite Christi excellentiam præ Angelis, & divinitatem eius demonstrat.

† IN NATIV. DOMINI AD 3. MISS.

1. **M**ultifariam, multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis:

2. novissimè, diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem universorum, per quem fecit & sæcula:

3. * qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis:

4. tantò melior Angelis effectus, quantum differentius præ illis nomen hereditavit.

5. Cui enim dixit aliquandò Angelorum: * Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: * Ego ero illi in patrem, & ipse erit mihi in filium?

6. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: * Et adorent eum omnes Angeli Dei.

7. Et ad Angelos quidem dicit: * Qui facit Angelos suos spiritus, & ministros suos flammam ignis.

8. Ad filium autem: * Thronus tuus Deus in sæculum sæculi: virga æquitatis, virga regni tui.

9. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis.

10. Et: * Tu in principio Domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cæli.

11. Ipsi peribunt, tu autem permanebis, & omnes ut vestimentum veterascent:

12. & velut amictum mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

13. Ad quem autem Angelorum dixit aliquandò: * Sede à dextris meis, quoad usque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

14. Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capient salutis?

CAPUT II.

Probata Christi divinitate, concludit Apostolus legem eius servari oportere; tum agit de passione Christi, per quam de morte & diabolo triumphavit.

1. **P**ropterea abundantius oportet observare nos ea, quæ audivimus ne forte perefluamus.

2. Si